

nje ledu. Poleg krčmarja je stala njegova osemletna hčerka in še ena deklica. Iz nepojasnjenega vzroka je oder popustil in prekoviseči led je pokopal trojico pod seboj. Izpod ledu so potegnili krčmarja s težjimi notrajnimi poškodbami in lažje poškodovanega starejšega dekleta, Minko pa — mrtvo.

Zaklal ga je. V Gorenji vasi na Trati pri Jaketu pod Klancem na Kranjskem so se zbrali fantje in dekleta na preji. Pili so ter plesali in se končno sprli in stekli. 22letni Jože Remček je prerezal 26letnemu Cirilu Jenku žilo dovodnico na vratu in je zabodeni izkrvavel.

Vlom. Neznani vlomilec je odnesel iz spalnice krčmarja Gabrijele Ferjana v Ribnem pri Bledu hranilno knjižico na 6000 Din in v njej za 500 Din bankovcev. Kuharici Neži Ferjanovi, ki sicer stanuje v mežnariji, a je imela pri Ferjanovih shranjenih 70 kron in nekaj cekinov, je tudi vlomilec vse odnesel. Na postelji je pustil po opravljenem poslu dolg nož.

Vse cenjene naročnike, ki hočejo biti zavarovani, še enkrat opozarjamo, da mora biti celoletna naročnina plačana do 31. januarja 1933. Naročnike pa, ki še niso nič plačali za tekoče leto, prosimo, da isto vsaj deloma takoj storijo, ker drugače smo primorani, jim ustavit list. »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za četrt leta 9 Din. — Upravništvo.

Današnji morski roparji

Moderne morske tolovaje je dobiti po vzhodno-azijskih vodah in so tamkaj kolovodje Kitajci. Na Kitajskem obstajajo danes kakor nekdanj tajne družbe, ki se ukvarjajo z morskimi ropi in so na delu na poseben in daleč segajoč način.

Kitajci se podajo na krov poljubne

Francosko kazensko kolonijo Cayenne v južnoameriški Guyani bodo omilili. Levo jetnik v zaporni celici, desno pri prisilnem delu.

ladje, o kateri so prepričani, da prevaža kaj dragocenega. Zakrinkani tolovaji ne potujejo kot nosači ali kuliji, ampak kot potniki I. razreda. Kakor hitro se bliža ladja obali, katero so lopovi poprej natančno preiskali in kjer so skriti pomagači, napadejo posadko in druge potnike. Kdor se ustavlja, ga enostavno ustrelijo. Nato izropajo celo ladjo, se podajo s plenom v rešilne čolne in odveslajo na kopno. V vseh na ta način izvršenih ropih se je izkazal pogon za roparji brezuspšen.

Na Kitajskem naletimo na čisto enake razmere kakor so vladale tedaj, ko so tvorili morski roparji dobro organizirane družbe, ki so razpolagale s celim brodom. Krog katerega je bilo vedno pri rokah nad 10.000 mož. Kitajski morski tolovaji so bili na svojih pohodih tako spretni, da so zašli zelo malokdaj v kako past. Nепrestani uspehi in sreča so privabili tudi belolozce, da so se lotili ropanja na morju. Tolovajski pohodi belih niso bili daleč tako uspešni kakor kitajski. Belokožcem ni skoro nikdar uspelo, da bi bili zginili na suhem brez vode, ker so vzbujali

mного več pozornosti nego domačini.

Kitajci so se šolali tudi po drugod. V novejšem času se je ponovno pripetilo, da so bile ladje, ki so se nahajale na potu od Mehikanskega zaliva, a so jih izropali med vožnjo navidezni potniki. Taki te vrste morski roparji so zbežali z ladje v rešilnih čolnih.

Nekaj precej neprijetnega je doživel braziljanski parnik, ki je odpeljal iz srednjeameriške luke. Naenkrat ga je začela preganjati majhna, naglo vozeča ladja. Ladja je prežala v bližini neobljudenega otčiča in je dajala znamenja na pomoč. Kapitan ni zaupal klicem in je vozil naprej, ne da bi se zmedil za preganjalko. Takoj se je izkazalo, da je navidezna ogrožena ladja prav naglo vozila, povrh je še bila oborožena z majhnimi topovi in s strojnicami, iz katerih je abstrljevala parnik. Braziljanski parnik je ušel nevarnosti le z najhitrejšo vožnjo.

Doživljaji po vseh raznih morjih dokazujejo, da morsko tolovajstvo nikakor ni zatrto in iztrebljeno.

* * *

Mesto

»brezposelnosti«.

Zgodilo se je že, da je postalo prebivalstvo celega mesta brez posla. Redkejši je pa slučaj, da si zgradijo brezposelni iz lastnih sredstev celo mesto. To se je zgodilo pred vrati argentinske prestolnice Buenos Aires v Južni Ameriki. Prebivalci nove kolonije so krstili naselbino na imeno »brezposelnosti«. V 700 enodružinskih »hišah« in »villah«, kakor imenujejo brezposelni svoje kočure, prebiva tamkaj 1500 ljudi, za katere ni bilo strehe v mestu. Po največ so to inozemci: Nemci, Italijani, Slovani in Grki. Polastili so se praznega zemljišča ob robu

Pavel Keller:

3. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Porotniki so najpoprej zajutrkovali, medtem ko so čakali zunaj na njihov izrek nesrečni človek in sodniki; nato so izvolili, kakor prejšnje dni, graščaka s Kolovca za predsednika. Kolovški pa je izvolitev odločno odklonil. Bil je edini izmed dvanajstih porotnikov, ki je glasoval za to, da je obtoženec nedolžen.

Štefan Colnar je bil obsojen na dvanajst let ječe in na deset let izgube časti.

Med pričami je smrtnobleda sedela gospa Ana Colnarjeva.

Pričala je bila za svojega moža, češ, da on takega dejanja ni zmožen; toda niso je zaprilegli.

Ko je bila sodba izrečena, je Štefan Colnar na glas zaklical:

»Ana, ti edina si pričala resnico. Jaz tega nisem storil. Odpusti mi, kar sem ti prizadejal hudega!«

Nato se je mirno dal odpeljati; ne da bi ženo, ki je obupno iztegovala proti njemu roke, le enkrat še pogledal.

Ozamljena.

Prešlo je deset dni po sodbi. Gospodinja Ana je sedela pri mizi. Oblečena je bila v črno obleko. Nikoli več se ni nameravala obleči v svetlo. Na klopi pri steni je ležal sin Karel. Ležal je tiho, z odprtimi, steklenimi očmi, kakor človek, ki je pravkar umrl. Ušel je bil iz gimnazije.

Zena je držala v roki pismo. Pismo ni imelo ne nadpisa ne podpisa.

»Niso me obsodili na smrt, kakor sem želel. Imeti me hočejo zaprtega dvanajst let; toda v kratkem mi bo milost naklonila smrt. Tedaj mislita na to, da sem zopet prost. Tole pismo je prvo in zadnje, ki vama ga pišem. Nimam vama več kaj povedati. Imejta me za mrtvega.

DRUŠTVENE VESTI

FANTOM IN DEKLETAMI

Pismo iz Sinja v Dalmaciji. Vsem dragim čitalcem »Slovenskega gospodarja« pošiljam iz Dalmacije najlepše pozdrave gori v prelepo, zeleno Štajersko, kjer sem po poldrugoletnem službovanju zapustil polno prijateljev, in zlasti med Vami, vrli delavski in kmečki fantje in dekleta v Gornjemgradu in okolici. Več kot pol leta že smo ločeni, toda ločitev je samo zunanja, ker misli so često gori, zlasti sedaj v zimski sezoni, ko obhajamo obletnico tistih prisrčnih večerov pri petju in pri skušnjah za dramske predstave v — kot slišim — umirajoči čitalnici in v Prosvetnem društvu. Pa zopet pri predavanjih, na izletih ter tudi v zvoniku pri pritrkavanju. Vrlo me veseli, da je isto veselje do dela ostalo pri vseh, da pa žanjete zaslužene uspehe, Vam iskrenega srca čestitam. Dragi fantje, vrla dekleta, ostanite na sicer trnjevi poti katoliške prosvete, da boste nekoč steber našega malega, a kulturnega naroda v naši veliki in lepi državi v Dalmaciji, kjer zdaj živim, bridko manjka prosvete, kako je narod tu zaostal na kulturnem polju, to je žalostno. Po celih vaseh ne najdem niti papirja, kamoli kako knjigo ali kak časopis. Često si mislim, zakaj vse to? Premalo brige s strani avstrijske vlade, a še bolj domače inteligence. Saj skoro tri četrti ljudi ne zna niti čitati, veliko pa jih je, ki so se sami naučili. In vendar je narod bistrega razuma, zelo dovzeten za kulturo, velik je vinograd, le delavec je malo. Drugič Vam bom nekoliko popisal življenje v Dalmaciji, šege in običaje, Sinj in okolico, za danes pa vsem cenjenim čitalcem najlepše pozdrave od Vašega prijatelja Ranta.

Vsa športna, telovadna, prosvetna, kulturna, gasilska in društva Rdečega križa v Mariboru in okolici, ki prirejajo koncerte, gledališke predstave in zabave s plesom ali brez plesa, katere prireditve podlegajo taksi po tar. postavki 99 zakona o taksah, se opozarjajo, da vsako tako prireditev najkasneje 24 ur pred

pričetkom prireditve prijavijo Glavnemu oddelku finančne kontrole v Mariboru ter predložijo potrdilo o plačani taksi, odnosno potrdilo, da je prireditev takse prosta.

Hoča. V nedeljo dne 29. januarja se vrši po večernicah v Prosvetni dvorani v Hočah redni občni zbor Prosvetnega društva. Člani, ki se zanimajo za delovanje lanskega odbora, pridite. Poslali bomo vsem članom osebna vabila, ki bodo veljala tudi kot vstopnice, zato jih prinesite s seboj. Letno članarino lahko poravnate tudi na občnem zboru.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 29. t. m., ob treh popoldne v Prosvetnem domu narodno igro v petih dejanjih »Domenc«. Vsi prijazno vabljeni! Pridite! — Fantovski odsek že ima nad 60 navdušenih članov. S kakim veseljem se udeležujejo »estankov, kjer so kakor družina zbrani okrog voditelja. Fantje, pogum in s korajzjo naprej!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Katoliško prosv. društvo »Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi v razvedrilo za pustni čas v nedeljo 29. januarja, popoldne po večernicah, v dvorani Narodnega doma s spremljanjem šaljivih pesmi igri: »Učiteljica«, komedija v treh dejanjih in »Junaki«, burko v enem dejanju. K poštemu pustnemu razvedrilo vsi prav prisrčno povabljeni!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Trojici v Slov. goricah priredi gledališko predstavo »Vladimir Vili-grajski« v petih dejanjih v samostanski dvorani v nedeljo dne 29. januarja, popoldne po večernicah. H krasni viteški predstavi vsi povabljeni! — Odbor.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Pri nas se je pojavilo na dan smučarstvo. Nekaj posebnega za na deželo, kaj ne? Odrasli, pa tudi otroci se smukajo. Zakaj pa, ker se hočejo s tem le razvedriti, si privoščiti malo poštene zabave. Vsakdo je potreben malo razvedrila, posebno v zimskem času. Tudi za zdravje ni dobro, če se presedi celo zimo pri topli peči. Zato pa vse one, ki se ne znajo smukati in ne morejo, obveščamo, da se tudi za nje obeta dan, ko se bodo pošteno razvedrili ter iz srca nasmejali, in to zopet v našem Društvenem domu dne 5. februarja t. l. Cerkveni pevski zbor vprizori na to nedeljo vesele igre »Rečoljub iz Ameri-

ke«. To je zelo zabavna igra s petjem v treh dejanjih in bo vsakega zadovoljila. Na sporedu je dalje spevoigra »Srce in denar« v enem dejanju. To igro morajo videti vsi naši ženini in neveste, domači pa tudi sosednji. Prej naj ne grejo h poroki, ker v tej igri bodo videli nazorno sliko, kaj naj pri sklepanju zakonov prevladuje. Minka bo jim pokazala v tej igri, da pri poroki, glavna stvar je srce, ne pa denar in pravi srečen zakon je le tam, kjer se združita vzajemno zve-to srce in denar. Tretja točka te prireditve je kuplet »Časnikarja«, komičen dvospjev. Ta točka pa bo posebno zadovoljila vse naše gospodične ter vse one, ki se nameravali v letošnjem predpustu oženiti ali omožiti. Torej vsak bo prišel na svoj račun. Gotovo se nekateri spominjate lanske pevске prireditve, ko se je vprizorila »Mlada Brečca«, ali je bilo komu žal? Ne. Zato pa prvo nedeljo meseca februarja vsi stari in mladi v Društveni dom. Kder ne more peš, naj se pripelje. Vabimo vse domačine, posebno pa še naše sode: požrtvovalne Malonedeljčane in Velikonedeljčane!

Središče. V nedeljo dne 29. t. m. se zopet pojavi po sedmih letih na našem odru v Društvenem domu »Deseti brate«. Gotovo pride z njim tudi smešni Krjavelj. Ali nastopi tudi Krjavljeva koza, še ne vem. Če si rado-veden, pa pridi še ti v Društveni dom ob pol 7. uri.

St. Ilj pri Velenju. Dne 2. februarja (to je na svečnico) ob pol treh popoldan priredijo v koprski Sadjarski podružnici naši fantje in dekleta dve burki: »Strah z dolgo roko« in »Prisiljen stan je zaničevan«. Pod vodstvom gojenca orglarske šole v Celju M. Jelena bodo tudi zapeli par lepih pesmi. Torej, sosede, na svidenje v topli dvorani Društvenega doma!

Gornjigrad. Kljub slabemu vremenu je v nedeljo dne 15. januarja občinstvo od blizu in daleč napolnilo kaplanijsko dvorano do zadnjega kotička. Pa tudi v soboto zvečer so bili vsi sedeži razprodani, tako da lahko rečemo, da je bila udeležba nad vse zadovoljna, ker igra »Prokleta« je bila v vseh ozirih prav dobro predvajana, za kar gre v prvi vrsti najlepša zahvala g. Jamniku in gđc. Vrabičevi, v drugi vrsti pa vsem igralcem, ki so pri tem sodelovali. Za vse neslane opazke bodi jim v zado-

Kako škoda, da je zadela krogla v vojni le mojo levo ramo. Samo pol pedi na desno bi bila morala iti, v srce; potem bi nam bilo vse to prihranjeno. Eno prošnjo imam še: grunta nikar ne prodajajta. Vajino življenje bo sicer težko, ker so vsi ljudje proti meni. Kako prihuljeni so stali tam v porotni dvorani! Toda grunta ne prodajajta! Stoletja so živeli Colnarjevi na njem, sami cenjeni ljudje. Karel naj ga zopet spravi v dobro ime. Ostane naj v šoli, da bo izobražen in si pridobil ugled.

To je moj testament.

Poljubljam ti, draga Ana, pridne roke in ob-jokane oči. Če bom mogel še moliti, ne vem. Previdnost naj bi bila vodila kroglo malo bolj proti desni strani. Če pa še najdem kdaj pot domov k Bogu, potem z njim ne bom o ničemer drugem govoril, kakor o svoji zvesti ženi, o svojem vrlem sinu in o svojem ljubem gruntu.

Ostanita zdrava! Pisati mi ni treba! Mrtvih ne smeš buditi. In vidva mislita vedno na to, da sem mrtev.

Tako je bilo napisano v pismu. Prišlo je yče-

raj. Od tega trenutka dalje sta mati in sin komaj kaj izpregovorila, jedla nista nič. —

Leno je zavijal veter okrog oglov. Pes na verigi je cvilil. Tedaj je Karel vstal. Bil je lep, močan dečko sedemnajstih let. Mati se ni genila. Vedela je, da je odšel sedaj iz hiše, izpušcat psa. Fant ni mogel poudati, da bi se mučila kaka žival.

Kaj je zalajal pes kar naenkrat tako naglas? To ni bilo veselje nad tem, da ga je izpustil.

Fant se je vrnil v hišo.

»Mati, ali veš, kdo je zločinec?«

Mati ga je strme gledala.

»Naš sosed Medven.«

»Ili je zalajal pes nad njim?«

»Stal je ob plotu in je gledal na naš studenec . . . sedaj v temi.«

»Pričal je proti očetu.«

»S tem lumpom, Jerasom, je rekel, sta opazovala, kako je preganjal oče Katrico. Da pa se potem ni več brigal za to reč, ker je v sovraštvu z nami.«

mesta in si zgradili tu svoje lastno »mesto«. Iz odpadov v sosednem vele mestu, iz pokrovov od zabojev, iz pločevine, konzervnih škotel in zavrženih posod za olje so si postavili nova bivališča. Novo mesto poseda celo svoj lasten glavni trg. Največja težava te nove naselbine je preskrba prehrane. Dvakrat dnevno se vlečejo cele kolone od hiše do hiše, da zbirajo živila. Najbolj izurjeni nabiralci morajo v najrevnejše ulice. Nabrana živila se razdelijo dvakrat na dan na enake dele. Med temi brezposelnimi vlada popolna solidarnost. Italijanski brivec striže lase avstrijskemu

ščenje, da je znano povsod, da člani Katoliškega prosvetnega društva v Gornjemgradu kaj slabega sploh ne igrajo ter da njih predstave privabijo ljudi od več ur daleč. Ker so bile dosedaj na vrsti samo resne igre, so se igralci odločili, da pokažejo še enkrat na odru tudi kaj veselega in zabavnega; zato bodo igrali meseca februarja Vombergarjevo »Vodo«, ki bo posebno pomembna tudi za Gornjigrad ter bo vzbudila vsem obilo smeha in zabave. Torej tudi takrat na veselo svidenje!

Pišce. V nedeljo dne 29. januarja t. l. pop. ob pol treh homo ponovili igro »Guzaj« v petih dejanjih in šestih slikah, ki je dramatisirana po Golečevi povesti istega imena. Kdor je igro videl na Štefanovo, vsak pravi, da jo bo še gledal. Pa ne homo Guzaja v njegovih slabostih posnemali v življenju, ampak Guzaj nam je le vzgled, kakšni ne smemo biti. Zato bo pa tokrat tudi zelo nizka vstopnina, da bo lahko vsak prišel na svoj račun. Na svidenje torej v nedeljo! Tud okoličane vabimo, da vidijo sliko tistega, ki je nekaj pogovili po njihovi okolici. Pridite!

Kriza igralnic.

Kakor je videti, so dogospodarile vse največje evropske igralnice, ker ne posedajo nikdo, kar bi se lahko zaigral ter zgubil. V kolikor so igralnice zasebna podjetja, so njih lastniki v sedanji krizi hudo prizadeti.

V Nizzi ob francosko-italijanski srednjezemski morski obali je bila pozidana pred dvema letoma nova in razkošno opremljena igralnica. Lastnik je bil uverjen, da bo dobil tekom dveh let v stavbo zazidani denar nazaj z visokimi obrestmi. Že tekom prvih 5 mesecev je zgubil 3 milijone, nakar je prezidal igralnico v garažo.

Tudi v Monaco (blizu tam, kjer je zgoraj omenjena igralnica) je danes slabo. Prebivalci te samostojne države so bili davka prosti, ker so vse izdatke lahko krili z dobičkom igralne banke. Danes so upeljali tudi v Monaco splošno dolžnost plačevanja davkov. Le tu in tam še obiščejo kakšni turisti igral-

ne dvorane v Monaco, a le iz radovednosti, da si ogledajo promet, ne da bi sami igrali.

Največji dobički so bili priigrani v Monte Carlo, Cannesu in Deavillu. — Monte Carlo je kasiral povprečno v navadnem letu čisti dobiček pol milijarde Din. Danes so tudi tamkaj igralne mize nezasedene. Lastniki igralnih podjetij so se prepričali, da ni več občinstva, ki bi zmoglo plačilo zaigranih svot.

Igralnica v Biarriu (ob francosko-španski meji) je bila ponujena na prodaj za 5 milijonov. Ni se javil niti eden kupec, čeravno so bile podane vse možnosti na dobiček. Celi del mesta, na katerem so zgrajeni hoteli in druge stavbe, je bil last nekdanjega umivalca steklenic, ki je znal iz omenjenega francoskega zdravilišča izvleči neizmerno bogastvo. Ko mu je ponujal pred leti med preletom Rokavskega zaliva smrtno ponesrečeni belgijski žid Löwenstein 40 milijonov za posest, ni prejel na ponudbo niti odgovora. Danes se ne morejo znebiti dediči umivalca steklenic igral-

nice niti za 5 milijonov. Tudi znamenje časa!

Nekatere znamenite igralnice so začele nastavljati gledališke igralke ter filmske dive, ki tvorijo privlačno moč za lahkožive bogataše.

Za francosko državo pomeni kriza v igralnicah težko zgubo. Veliko so nesli davki na vstopnice in na igralne karte. Čisti državni dobiček francoskih igralnic je vrget leta 1929 — 2 milijona frankov, leta 1930 je bilo opaziti znatno nazadovanje, danes je ta vir usahnil.

Hudo je udarila usoda francosko igralnico Le Touquet, ki se je nekoč veselila obče priljubljenosti. Predvsem so našli tamkaj na živalski način ob priliki sprehoda umorjeno in izropano Angležinjo. Obiskovalce igralnice bi naj dovažalo in odvažalo posebno letalo, ki je ponesrečilo s potniki vred. Igralnico Le Touquet so zaprli zaradi preslabega obiska.

Ali še bo sploh kedaj zasijala igralnicam boljša bodočnost, je prav težavno vprašanje.

Lokovica-Prevalje. Obmejna dvorazredna narodna šola v Lokovici pri Prevaljah — edina nam še ostala šola divne Podjunske doline — je na tih način v obliki lepe in prirsčne božičnice proslavila dne 15. t. m. desetletnico, odkar je (dne 30. septembra 1922) ob končnoveljavnih razmejitvi, pripadla Jugoslaviji. Prejšnji dan je deca te šole z živahnimi vzkliki, z zastavicami v rokah ob okrašenih oknih svoje šole pozdravila naše koroške pevce kot prva ob vstopu na jugoslovanska tla, drugi dan je sama pri bogatem vzporedu manifestirala ob spominu na osvoboditvi svoje šole in v želji po skorajšnji združitvi vseh koroških bratov z nami, ko je krepek deček deklamiral med drugim: Bratje preko Karavank! Ljubite se, bodite edini, da bosta silni vi in vaši sin, ki rešili nas bodo zank! in je koroški pevski zbor zapel peslepo »Tam, kjer teče bistra Zila.« Pri

proslavi je bila dvorana natlačeno polna. Počastili so proslavo s svojim obiskom še tudi: vlč. g. župnik Hornböck iz Mežice, kateri je bil dolgoletni katehet te šole pred prevratom in po njem do leta 1931; gč kaplan in katehet tukajšnje šole J. Sem ter ravnatelj mežiške meščanske šole g. Hergouth z gospo soprogo, ter mnogo gostov iz onkraj meje. Šola, ki je priredila proslavo, leži tik državne meje in je pripadla naši državi po dveletnem avstrijskem gospodstvu od leta 1920 do 1922, popolnoma izpraznjena do zadnjega žeblja. Z razmejitvijo je bil jugoslovanski del občine Libuče, ki je obdržal svoje ime, zelo okrnjen in zato gospodarsko osirotel. Libuški občinski odbor oziroma krajevni šolski odbor v Lokovici s predsednikom g. Gradišnikom, je imel za tako siromašno občino veliko stroškov, da je šola v borih desetih letih zopet uredil, opremil in renoviral, posebno ker se je šola — prej enorazrednica — razširila v dvorazrednico. Po zaslugi komisarja bivše mariborske oblastne samouprave g. dr. Leskovarja, je dala ista šoli 10 tisoč Din podpore, s čimer je bilo silno mnogo

tovarniškega delavcu, nemški ključavničar pritrudi madžarskemu sosedu ključavnico na vrata.

Najstarejša trgovska tvrčka na svetu

je v Stockholmu na Švedskem, ki že trguje od 12. stoletja naprej, kar dokazujejo do danes ohranjene listine.

Cesarja Leopolda II. je neki večkrat v vojnah ranjeni vojak zaprosil, da se mu poviša plača, katero je dobival kot invalid. Cesar ni bil ravno najboljše valje in zato je prošnjo odbil z kratkimi besedami: »To ne gre, moja blagajna ima luknjo.«

»In moja glava, veličanstvo, ima pet lukenj in vse sem dobil

Zopet je začel lajati pes, nato pa se je kmalu pomiril.

»Učitelj prihaja,« je rekel sin.

»Kako veš to?«

»Čutim. Ali mu bova odprla?«

Mati je prikimala.

»Dobro misli o nas. Odpri vrata!«

Bil je res stari učitelj. Brez besede je segel obema v roke. Najprej so molčali vsi, trle so jih prav hude skrbi. Nato je starček izpregovoril.

»Prišel sem . . . če bi me kdaj utegnila kaj potrebovati . . . da prideta k meni ali pa me pokličeta.«

Fant je skočil kvišku.

»Gospod učitelj, le eno naj vas vprašam: ali imate mojega očeta za krivega?«

»Bog sam ve, kaj je res.«

»Če nimate povedati nič drugega, gospod učitelj, potem je najbolje, da zopet odidete.«

Mati ga je posvarila; fant pa je le kljuboval. Tedaj je starček prijazno rekel:

»Nekaj ti porečem, mlada vihra ti: Colnarji imate vročo kri. To ni kaj prida. Če bi bil sedel

med porotniki, bi bil krivdo ravnotako zanikal, kakor jo je zanikal gospod graščak s Holovca.«

Fant se je vnel; tudi materine oči so se široko odprle in roke so ji rahlo trepetale.

»Ali je gospod s Holovca res . . . ali je res?«

»On je krivdo zanikal; drugih enajst je na žalost reklo: da. Sam mi je povedal to.«

»Naj mu Bog povrne!«

Sedaj šele sta povabila učitelja, naj sede.

»Prišel sem pravzaprav zaradi Karla. Ušel je iz gimnazije. Ali naj bo s tem tudi njegovega študiranja konec?«

Fant se ni premaknil. Jokaje je pomolila mati pismo svojega moža »ez mizo. Učitelj ga je bral zelo ganjen.

»Da,« je vzdihnil, »to je zelo hudo!«

Nato je zavladal v sobi globok molk, mrtvaški molk po odmrli sreči. Ura na steni je trudno nihala. Tisto uro, ko je bil Colnar obsojen, je obstala. To je bila povedala dekla.

»Naj stoji,« je tedaj rekel Karel, »naj stoji o dolgo, dokler oče ne bo opran. Kaže naj

pomagano. Tudi, da je mogla biti proslava letos izvedena in je moglo biti obdarovanih vseh 86 otrok, sorazmerno s premoženjskim stanjem njihovih staršev ter marljivostjo dece, v kljub gospodarski stiski ter težkim krajevnim razmeram, je največja zasluga Družbe sv. Cirila in Metoda, ki je prispevala 1500 Din, banske uprave, ki je dala 400 Din, Kolu Jugosl. Sester v Mežici, ki je podarilo 300 Din in posodilo opremo za oder in igro. Dalje so podarili krajevni odbor Rdečega križa v Prevaljah, občinski odbor Rdečega križa v Ljubljani, Bratovska skladišča v Prevaljah vsako po 200 Din. Tudi zasebniki, podjetja, trgovci, obrtniki, gostilničarji, mesarji, Delavska pekarna, konzumna društva, posebno I. Del. kons. društvo, itd. iz Prevalj, Mežice in Guštanja, so v denarju in blagu mnogo prispevali k dostojni proslavi in lepi obdaritvi naše dece. Tvrđki Skabrne in Štermečki, nekaj knjigaren in banovinska zaloge so se spomnili z lepim darom v blagu, v denarju in v šolskih potrebščinah naše dece. Posebno pa je povdariti krajevne činitelje, ki so z delom, v blagu in denarju žrtvovali vsak po svojih močeh, da čim lepše poteče proslava in da so pripravili pridni koroški dečici veselo presenečenje. Osebito tukajšnja posestnica in trgovka gospa Kralj, g. župan Gradišnik, trgovec g. Ortan, kmetje g. Aleško, Hainc in Kumprej iz Št. Danijela so mnogo žrtvovali k proslavi, posebno za novo ustanovljeni šolski oder, za katerega je tukajšnji Podmladek nabral v prostovoljnih prispevkih lepo svoto 170 Din. Po zaslugi g. župnika Hornbočka in na osebno intervencijo sosedu Šmihelčana presviti. Ljubljanskega škofa dr. Rožmana je prejeła šola tudi 30 katekizmov. Vsem še enkrat izreka najkrajšo zahvalo: upraviteljstvo šole.

Sv. Jernej nad Muto. Malo kedaj se v časniku bere ime tega kraja, zato sporočimo sedaj nekaj novic. Za božične praznike so naredili šolarji skupno z g. šolskim upraviteljem velike jaslice in postavili lepo božično drevo, ki so ga prižgali na sveto noč, na novo leto in sv. Tri kralje. Polnočnica je bila tokrat, katere tukaj ni bilo od leta 1924. Prehod čez mejo o polnoči je bil prost, kakor tudi vse praznike. Dne 7. januarja so obhajali graničarji svoj pravoslavni Božič. Posebnost letošnje zime je, da je na planini prav mila, vsaj do sedaj je bila, december je bil

solnčen, večinoma brez vetra, tako da so sredi dneva letale muhe okoli in so bile ovce na paši, tudi sedaj po novem letu je januar še vedno vesel in ljudje, ki pridejo iz doline, se temu čudijo. Ako gledaš s planine, leži okrog in okrog megla kakor morje, iz tega morja se vzdigujejo otoki Radelj, Pohorje, gora Uršula, Savinjske planine, Čičkove peči nad Pernicami in Golica. Na planinci pa

Kino doma? To lahko iznajdeš sam!
Čitaj roman »Satan in Iškarjot«! Zah-tevaj ponudbo pri Cirilovi tiskarni v Mariboru!

solnčice sije, na planinci lušno je. Tudi od tukaj smo šli v petek dne 13. januarja v Slovenjgradec poslušati lepo petje koroških Slo-vencev. Sprejem pevec je bil že v Dravo-gradu prisrčen in ganljiv, še bolj v Slovenj-gradcu.

Št. Peter pri Mariboru. V Celestrini je umrl po daljši bolezni Budja Janez, bivši viničar, star 87 let. Pokopan je bil pretečeni torek. Naj dobri starček v miru počiva. — Na svečnico

imajo šentpeterske žene svojo običajno vsako-letno cerkveno pobožnost. — Prvo nedeljo v februarju se vrši popoldne po večernicah redni mesečni sestanek fantovskega krožka. Pri-de predavatelj iz Maribora. Mladina pridi! — Tudi možimo in ženimo se pridno. Med dru-gimi se je poročil naš učitelj g. Mesarič And. Za zakonski stan se je odločila tudi naša gđc. Jožica Lorberjeva in se bo od nas preselila v Slovenjgradec. — Fantovski krožek priredi pod okriljem prosvetnega društva »Skala« eno izmed prihodnjih nedelj, ko bo dovolj snega, smuške tekme in sicer za člane fantovskega krožka.

Fram. Pri nas smo izročili materi zemlji dne 18. januarja 38letno Marijino družbenico Zaliko Kotnik. Pretrgala je nit njenega vzor-nega življenja jetika, katero je voljno in bo-gudvano prenašala dve leti. Veličasten po-greb blagopokojne je dokazal njeno občo-prijubljenost v domači župniji in celo pri pre-cejšnjem številu Mariborčanov. Spremljala jo je na zadnji poti od doma poleg ljudskih množic Marijina družba, pevsko društvo je zapelo več žalostink in g. župnik je govoril

Močni vojaški oddelki stražijo v prestolici Španije v Madridu javna poslopja pred komunističnimi napadi.

vedno tisto uro, ko je bila izrečena sodba, da noben dan ne bomo pozabili na to.«

O polnoči pa je mati vstala in je uro navila. Karel se je bil priplazil za njo, in skoraj bi se bila pripetila nesreča, ko ga je zagledala tako nenadoma.

»Zakaj delaš to, mati? Ali hočeš pozabiti?«

»Nikoli ne bom pozabila. Toda ura mora iti. Toliko let sem bila vajena, poslušati njeno tik-takanje iz sosedne sobe. Če ne gre, mi je, kakor da bi očetovo srce ne bilo več.«

»Naj torej gre,« je rekel sin. In ura je začela biti polnoči. —

»Sedaj so sedeli tu vsi trije, ki jih je trla skrb, in so poslušali, kako je štela ura njihove samotne minute.

»Gospa Colnar,« je začel učitelj tolažljivo, »to pismo je izliv velikega obupa na začetku hudega časa. Vendar pa se bo ubogi mož pomiril. Pretrpel bo, kakor je bil pretrpel vojno. Pravi, da je to njegov testament. Ne bomo ver-jeli, da bo res tako. Kar pa odreja v pismu, naj

vama bo sveto. Grunta ne smeta prodati. In Karel mera v gimnazijo nazaj.«

»Ne morem . . . ne morem . . . kaj poreko sošolci . . . kako me bodo gledali . . . ne morem!«

Fant je položil glavo na rob mize. Močna njegova mladeniška postava je drgetala.

»Ne morem . . . ne morem!«

»Saj ti tudi treba ni, Karel, hoditi v staro gimnazijo nazaj. Jaz imam edinega sina, ki je šolski svetnik. Ta bo že ukrenil, da boš sprejet drugje. In tam nobeden človek ničesar ne ve o naši nesreči.«

Te besede so fanta opogumile in rekel je, da bo voljo svojega očeta izpolnil, ostal v šoli in da bo priden.

»Seveda,« je dejal učitelj, »bo stroškov malo več, kar se tiče vožnje, in tudi sitnosti bo več. Boš pač samo dvakrat v letu hodil domov, o božiču in o velikih počitnicah.«

»Vdal se bom v to,« je rekel Karel.

»In jaz si bom vse pritrgala od ust, da bo tudi o Veliki noči lahko prišel domov,« je pri-stavila mati,

v vojnah za vaše veličanstvo!« je pogumno odgovoril vojak.

»To je nekaj drugega,« nasmejal se je se-daj cesar, »te luknje moramo zamašiti!« In plača se je prosilec še isti dan povišala.

V zapuščini.

Sodnik: »Kako se vi drznete, pridi taksem k sodniji?«

Dedič: »Oprostite, saj stojim v vabilu, naj pridem v zapuščini svojega očeta.«

Slabo razumel.

Zdravnik: »Moj na-svet ste izpolnili, kaj ne, pili ste eno uro pred zajutrkom kro-pa?«

Bolnik: »Da, da, pa nisem mogel dalje pi-ti, kot 10 minut.«

Dalje sledi.